

Børnene skulle undervises, og de angaae saamange andre. Sager, som gribe ind i de personlige Forhold, at vi ingenlunde kunne sige, at det blot er materielle Interesser, der varetages der. Det kunne vi ligesaaletid sige for Sogneraadenes Vedkommende som for Statens Vedkommende. Hvad iøvrigt angaaer den Betragtning, som er gjort gjældende af de ærede Medlemmer for Odense Amts 7de Valgkreds (Cornelius Petersen), Beile Amts 6te Valgkreds (Naben), Ringkjøbing Amts 2den Valgkreds (Alberg), Frederiksborg Amts 3die Valgkreds (P. Pedersen) og tildeels ogsaa af det ærede Medlem for Odense Amts 5te Valgkreds (S. M. Petersen), da er dette en Betragtning, som ikke er fremmed her i Salen. Denne Betragtning har havt ligesaa veltalende og talentfulde Forsvarere, hver Gang der har været Tale om en Forandring i Valgretsbestemmelserne. Det er en Hartkorns-Betragtning; det er den Indbildning, der gaaer igjennem deres Foredrag, at Herrer, som ved Arv — maaskee aldeles uforfkyldt — ere komne i Besiddelse af et Fjerdingkar Hartkorn mere end Andre, derfor ere ædelere, dygtigere, mere retfærdige og mere interesserede i den hele Samfunds Udvikling end Andre, der ikke have været saa heldige. Den, der f. Ex. efter sin Fader har arvet 3 Tønder og 1 Fjerdingkar Hartkorn, han er en mageløs Karl, selv om han er sløv, dorff og litgegyldig saavel med Hensyn til de snevrere som videre Samfundsinteresser, men derimod den Mand, der ved Flid, Dygtighed og et hæderligt Liv har arbejdet sig frem, saa at man kan pege paa ham som et Monster, men som kun er naaet til 3 Tønder Hartkorn, det er en daarlige Maffer, som man skal vogte sig at betroe Noget. Til ham siger man: Sammen med de 165,000 Lavestbesatte og i Forening med den privilegerede Femtedeel kan Du faae Lov til at vælge den mindre Halvdeel af Sogneraadene, og man siger endvidere: Bev Dig ikke op til vort høie Standpunkt, til Hartkornsstandpunktet, hvorfra vi overflue det Hele. Vi bør være Herrer, vi bør bestemme, hvad der skal gaae med til Blevæsenet, Fattigvæsenet, Skolevæsenet osv. Denne Betragtning kjender jeg saa saare

godt; jeg har hørt den mange Gange fremstillet, saa jeg kan den udenad; men for hver Gang, jeg har hørt den, har den gjort et mere og mere modbydeligt Indtryk paa mig. Jeg kan ikke begribe, hvorledes ærede Medlemmer, som netop sidde her i Kraft af den frie Valgret, kunne udtale sig saaledes. De, der ere imod dette Forslag, haane Huusmændene, idet de sige: Bliver dette Lovforslag vedtaget, saa er det Huusmændene, der regjere; men Gaardmændene kunne neppe nok gjøre det, hvorledes skulle saa Huusmændene kunde gjøre det? Det er imidlertid en fuldstændig Misforstaaelse af Lovforslaget. Lovforslaget siger jo ingen Steder, at Gaardmændene ikke maae vælges; det staaer der ikke et Ord om, og det er hverken Lovens Hensigt eller vil nogeninde blive Lovens Følge. Hvis de Herrer ville kaste et Die her paa Forsamlingen og saa see efter i de statistiske Tabeller, hvilke Samfundsclasser der siden 1849 har fiddet her, saa ville De see, hvormange Huusmænd der er, og vi faae dog Alle 3 Rd. i Diæten. Jeg troer, det er et Vidnesbyrd nok om, med hvilken Sikkerhed man kan gjøre Regning paa den sunde Sands hos Huusmændene — der kan dog maaskee sættes et Spørgsmaal derved, om hvorvidt de have vidst at bevare og benytte deres politiske Rettigheder. — De Herrer maae dog vist betragte Sagen saaledes, at Huusmændenes Valgret have medvirket til, at de sidde i Rigsdagen, men hvorledes kunne de da, naar de mene dette, haane Huusmændene for deres Bivien, naar disse ligeoverfor de Herrer have viist et saadant Forhold. Jeg troer, at ligesom Forsatningen hviler paa den Tanke, at det almindelige Grundlag, hvorpaa vi bygge, ikke er Hartkornet og Pengene, men det er Personen, hvorpaa det kommer an, saa gjøre vi bedst i at etablere ogsaa dette Princip for vore kommunale Anliggender; det vil ret alvorligt bidrage til, at Grundlovens Mand kan trænge ind i Folket. Den Beretning fra det ærede Medlem for Ringkjøbing Amts 2den Valgkreds (Alberg), at Huusmændene bleve eneaaedige, og at de toge Lov for at undgaae Fattigvæsenet, troer jeg indeholder en Be-